

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення Вараської міської ради
_____202_ року № _____

**Програма соціальної допомоги та підтримки мешканців на 2024-2026 роки
№7100-ПР-3**

ПАСПОРТ

1.	Ініціатор розроблення Програми	Міський голова
2.	Дата, номер і назва розпорядчого документа про розроблення Програми:	Розпорядження міського голови від 22.06.2023 №168-Род-23-7210 «Про розробку проекту програми соціальної допомоги та підтримки мешканців на 2024-2026 роки»
3.	Розробник Програми:	Департамент соціального захисту та гідності виконавчого комітету Вараської міської ради
4.	Співрозробники Програми:	-
5.	Відповідальний виконавець Програми:	Департамент соціального захисту та гідності виконавчого комітету Вараської міської ради
6.	Учасники Програми:	Вараський центр соціальних служб та послуг/Департамент соціальної політики Рівненської ОДА
7.	Термін реалізації Програми:	2024-2026 роки
7.1.	Етапи виконання Програми:	Щорічно
8.	Перелік місцевих бюджетів, які беруть участь у виконанні Програми:	Бюджет Вараської міської територіальної громади
9.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми, тис. грн	79 284,5
	в тому числі:	2024 рік – 27 114,6 2025 рік – 25 653,1 2026 рік – 26 516,8
9.1.	коштів місцевого бюджету, тис. грн	79 284,5
9.2.	коштів інших джерел	По факту надходжень

1. Визначення проблеми, на розв'язання якої спрямована Програма

Соціальний захист та гідний рівень життя кожному громадянину гарантований Конституцією України. На сьогодні пріоритетним напрямом соціальної політики є соціальний захист, основним завданням якого є реалізація комплексу організаційно-правових та економічних заходів щодо забезпечення добробуту кожного члена суспільства в конкретних економічних умовах. Система соціального захисту передбачає захист громадян від негативних наслідків, пов'язаних із хворобами, старістю, самотністю, малозабезпеченістю, бездоглядністю, морально-психологічним станом та іншими життєвими негараздами, які вони часто не можуть подолати самотійно. Таким чином, система соціального захисту покликана охопити різні групи населення, покращити їхній добробут, і не лише матеріальний, а й соціальний, та створити належні умови для покращення соціального самопочуття людини, забезпечення впевненості у своєму майбутньому.

Вжиті державою заходи щодо підвищення соціального забезпечення окремих категорій населення, такі як допомоги, пенсії, виплати, доплати, субсидії, пільги, створення мережі закладів надання соціальних і реабілітаційних послуг, не дозволяють повною мірою підтримувати життєдіяльність соціально вразливих мешканців громади. Разом із цим на забезпечення надання передбачених державою окремих пільг та соціальних гарантій, для реалізації яких не передбачені відповідні кошти державного бюджету, можливе залучення коштів місцевого бюджету. Враховуючи це, а також надані державою органам місцевого самоврядування повноваження щодо встановлення місцевих соціальних гарантій, фінансування соціальних послуг та розробки програм соціального захисту окремих категорій населення, рішенням Вараської міської ради від 15.12.2020 № 37 була затверджена Програма соціальної допомоги та підтримки мешканців Вараської міської територіальної громади на 2021 - 2023 роки (далі – Програма). Пріоритетним напрямом дії Програми протягом 2021 - 2023 років залишалась підтримка різних соціальних і вікових груп населення громади шляхом надання матеріальної допомоги та грошового заохочення, фінансування заходів для розвитку системи надання соціальних і реабілітаційних послуг та спрямування коштів на реалізацію заходів, розроблених громадськими організаціями ветеранів. Успішне виконання заходів Програми підтвердило доцільність затвердження єдиної програми соціального спрямування, що забезпечило можливість здійснення коригування обсягів фінансування окремих заходів та, в свою чергу, спростило її адміністрування. А всі затверджені протягом періоду дії Програми зміни і доповнення, що розроблялись до потреб часу, підтвердили її актуальність. Підбиття підсумків роботи за минулий період довели, що Програма соціальної допомоги та підтримки мешканців Вараської міської територіальної громади – це інструмент для розв'язання соціальних проблем громади, впровадження ініціатив громадськості та вирішення

проблемних ситуацій.

Під час розробки Програми враховували необхідність забезпечення ефективного розв'язання соціальних проблем громади шляхом поєднання завдань і заходів, які спрямовані на підвищення якості надання соціальної допомоги його мешканцям. Основою Програми є збереження пріоритетних напрямів соціального захисту населення, які дозволяють приділити більше уваги найбільш соціально незахищеним мешканцям громади та реально підтримувати їхню життєдіяльність, забезпечення діяльності громадських організацій ветеранів, а також реалізація делегованих державою повноважень.

Прийняття Програми та спрямування протягом 2024 - 2026 років коштів бюджету громади на реалізацію її заходів сприятимуть поліпшенню соціальної ситуації у громаді та розвитку партнерських відносин між владою та громадськістю.

2. Визначення мети Програми

Метою Програми є реалізація державної політики у сфері соціального захисту та вдосконалення надання жителям Вараської міської територіальної громади соціальної підтримки для покращення їхнього соціального самопочуття.

Основне завдання Програми – це покращення соціального стану мешканців громади, зростання рівня життя вразливих категорій громадян шляхом ефективного розв'язання соціальних проблем на принципах системності та адресності в умовах прозорості спрямування коштів громади.

Для вирішення соціальних проблем громади потрібна комплексна система заходів, орієнтована на конкретні цільові групи населення, які потребують підтримки з боку держави, що є критерієм для визначення основних напрямів діяльності і завдань Програми.

Дія Програми поширюється на громадян, місце проживання яких зареєстровано у Вараській міській територіальній громаді (як виняток, фактично проживають), з числа ветеранів війни, реабілітованих осіб та членів їх сімей, які були примусово переселені; осіб, нагороджених Почесною відзнакою до 65-ї річниці утворення УПА; одиноких малозабезпечених осіб з інвалідністю та громадян похилого віку; учасників ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС та інших незахищених верств населення, які потрапили у складні життєві обставини, не можуть вести самостійний спосіб життя через похилий вік, фізичні та розумові вади, психічні захворювання або інші хвороби; учасників антитерористичної операції, осіб, які брали участь у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримуванні збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України (далі учасники АТО, учасники заходів із забезпечення національної безпеки і оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави) та

членів їх сімей; членів сімей військовослужбовців, які були призвані на військову службу до Збройних сил України, інших військових формувань України і загинули (померли) під час виконання заходів із забезпечення захисту та оборони суверенітету, територіальної цілісності України, яким не встановлено статус учасника бойових дій (далі - військовослужбовці) та інших соціально вразливих і соціально активних осіб (якщо згадуються спільно – цільові групи населення).

Пріоритетним напрямом Програми визначено невідкладне підвищення рівня соціальної захищеності різних соціальних і вікових груп населення громади шляхом надання матеріальної допомоги та грошового заохочення, а також проведення різних видів соціальних виплат. Завдяки реалізації заходів з надання соціальної підтримки і допомоги цільовим групам населення, покращення їхнього добробуту через посилення адресності при її наданні буде досягнуто поставлену мета щодо забезпечення гідного життя мешканцям громади.

Другий напрям дії Програми – удосконалення системи оздоровлення та відпочинку дітей, забезпечення надання державних гарантій щодо доступності та якості відповідних послуг, створення сприятливих умов для якісного оздоровлення та відпочинку дітей, зміцнення їх фізичного та психічного здоров'я шляхом належної організації відпочинкових та оздоровчих заходів.

Не менш важливим є відшкодування компенсаційних виплат за пільговий проїзд та надання пільг з послуг зв'язку окремим категоріям громадян, а також відшкодування особам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи 1 та 2 категорії вартості проїзду міжміським транспортом.

Також, метою Програми є взаємодія органів влади з громадськими організаціями ветеранів.

3. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми, строки виконання Програми

Програма спрямована на забезпечення реалізації законів України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про статус та соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», «Про оздоровлення та відпочинок дітей», Бюджетного кодексу України, постанов Кабінету Міністрів України від 31.01.2007 №99 «Про затвердження Порядку надання допомоги на поховання деяких категорій осіб виконавцю волевиявлення померлого або особі, яка зобов'язалася поховати померлого», «Про затвердження Порядку забезпечення санаторно-курортними путівками деяких категорій громадян структурними

підрозділами з питань соціального захисту населення районних, районних у м. Києві держадміністрацій, виконавчими органами міських, районних у містах (у разі їх утворення (крім м. Києва) рад».

Основними шляхами розв'язання проблеми є:

реалізація пріоритетних напрямів соціального захисту населення, які дозволяють приділити більше уваги найбільш соціально незахищеним мешканцям громади та реально підтримувати їхню життєдіяльність;

посилення адресності під час надання матеріальної допомоги соціально вразливим групам населення громади для поліпшення їхнього становища та забезпечення права кожного на достатній рівень життя;

підвищення рівня соціальної захищеності учасників антитерористичної операції та осіб, які здійснювали заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України та членів їхніх сімей, членів сімей учасників АТО та ООС;

створення сприятливих умов для діяльності громадських організацій ветеранів;

підвищення рівня та якості послуг у сфері оздоровлення та відпочинку дітей;

здійснення заходів, спрямованих на зміцнення здоров'я дітей шляхом організації оздоровлення та відпочинку;

забезпечення послугами оздоровлення дітей, які потребують особливих умов для оздоровлення (дітей з інвалідністю, які мають особливі фізичні та психічні потреби та не можуть перебувати у закладах оздоровлення та відпочинку самостійно, потребують індивідуального догляду та створення спеціальних умов для оздоровлення, послугами з оздоровлення в супроводі одного з батьків (усиновителів, опікунів, піклувальників)) шляхом надання грошової допомоги для компенсації вартості путівок на оздоровлення дітей через безготівкове перерахування спеціально-приспосованим санаторно-курортним закладам, дитячим закладам оздоровлення та відпочинку або дитячим закладам оздоровлення та відпочинку із спеціально обладнаними місцями;

виконання делегованих державою повноважень.

Джерелом фінансування Програми є бюджет Вараської міської територіальної громади.

Додаткове фінансування здійснюється за рахунок залучення коштів об'єднань громадян, підприємств, установ, організацій, благодійних організацій та фізичних осіб, інших джерел, не заборонених чинним законодавством.

Виконання заходів Програми буде здійснюватися відповідно до порядків затверджених рішеннями виконавчого комітету Вараської міської ради.

Початок виконання заходів Програми - 01.01.2024 року. Закінчення виконання заходів Програми - 31.12.2026 року.

Виконання заходів Програми здійснюється протягом 2024-2026 років.

4. Перелік завдань і заходів Програми та очікувані результати її виконання

Безумовне цілеспрямоване виконання заходів Програми забезпечить:

- підвищення ефективності системи соціальної підтримки та покращення рівня і якості життя мешканців Вараської міської територіальної громади;
- удосконалення системи надання соціальної допомоги найбільш вразливим верствам населення, посилення адресної спрямованості;
- позитивні зрушення на шляху до зростання рівня добробуту різних за соціальними і віковими ознаками цільових груп населення з урахуванням їхніх реальних потреб;
- подальший розвиток системи оздоровлення та відпочинку дітей;
- забезпечення сталого соціально-економічного розвитку міста, поліпшення якості надання послуг із пасажирських перевезень на території Вараської міської територіальної громади,
- підвищення рівня безпеки та якості обслуговування населення та підприємств міста автомобільним транспортом
- створення на території громади сприятливого середовища для зміцнення існуючих партнерських відносин між владою та громадськістю;
- результативність виконання органами виконавчого комітету Вараської міської ради завдань щодо розв'язання існуючих проблем соціально вразливих категорій громади.

Завдання, заходи та строки виконання Програми наведені в таблиці 1.

Очікувані результати виконання Програми наведені в таблиці 2.

Ресурсне забезпечення Програми наведено в таблиці 3.

Завдання, заходи та строки виконання програми соціальної допомоги та підтримки мешканців Вараської міської територіальної громади на 2024-2026 роки

Таблиця 1

№ з / п	Найменування заходу	Строки впровадження	Виконавець	Орієнтовна вартість заходу, тис. грн.			
				Всього:	в тому числі за роками		
					2024	2025	2026
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Надання одноразової матеріальної допомоги учасникам ліквідації аварії на ЧАЕС 1,2,3 категорії, евакуйованим із зони відчуження 2 категорії, потерпілим 1 категорії та дітям з інвалідністю, інвалідність яких пов'язана з наслідками аварії на Чорнобильській АЕС	Квітень	Департамент соціального захисту та гідності	2400,0	800,0 (1 600 осіб х 500 грн)	800,0 (1 600 осіб х 500 грн)	800,0 (1600 осіб х 500 грн)

2	Надання одноразової матеріальної допомоги учасникам війни, учасникам бойових дій, особам з інвалідністю внаслідок війни, сім'ям загиблих військовослужбовців, реабілітованим громадянам та членам їх сімей, які були примусово переселені	Серпень	Департамент соціального захисту та гідності	3 000,0	1 000,0 (1 000 осіб x 1000 грн)	1 000,0 (1 000 осіб x 1000 грн)	1 000,0 (1 000 осіб x 1000 грн)
3	Надання одноразової матеріальної допомоги громадянам, яким виповнилося 90 і більше років	Вересень	Департамент соціального захисту та гідності	76,5	25,5 (85 осіб x 300 грн)	25,5 (85 осіб x 300 грн)	25,5 (85 осіб x 300 грн)
4	Надання одноразової матеріальної допомоги особам, відзначених Почесною відзнакою до 65-ї річниці утворення УПА	Жовтень	Департамент соціального захисту та гідності	1,5	0,5 (1 особа x 500 грн)	0,5 (1 особа x 500 грн)	0,5 (1 особа x 500 грн)
5	Надання одноразової матеріальної допомоги одиноким та малозабезпеченим непрацездатним особам з інвалідністю, які перебувають на обліку в Вараському центрі соціальних служб та послуг	Грудень	Вараський центр соціальних служб та послуг	750,0	250,0 (250 осіб x 1000 грн)	250,0 (250 осіб x 1000 грн)	250,0 (250 осіб x 1000 грн)
6	Надання одноразової матеріальної допомоги учасникам ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС	грудень	Департамент соціального захисту та гідності	225,0	75,0 (75 осіб x 1000 грн)	75,0 (75 осіб x 1000 грн)	75,0 (75 осіб x 1000 грн)
				810,0	270,0 (540 осіб x 500 грн)	270,0 (540 осіб x 500 грн)	270,0 (540 осіб x 500 грн)
7	Надання допомоги на поховання згідно з чинним законодавством	Протягом року	Вараський центр соціальних служб та послуг	660,0	220,0 (55 осіб x 4000 грн)	220,0 (55 осіб x 4000 грн)	220,0 (55 осіб x 4000 грн)
8	Фінансова допомога громадській організації «Кузнецовська міська організація ветеранів України»	Протягом року	Департамент соціального захисту та гідності	150,0	50,0	50,0	50,0
9	Фінансова допомога громадській організації «Кузнецовська міська організація Української спілки ветеранів Афганістану»	Протягом року	Департамент соціального захисту та гідності	60,0	20,0	20,0	20,0
10	Фінансова допомога громадській організації «Ветеранська спілка учасників АТО та захисників Вітчизни»	Протягом року	Департамент соціального захисту та гідності	105,0	35,0	35,0	35,0
11	Надання адресної матеріальної допомоги мешканцям Вараської міської територіальної громади, які опинились у скрутних життєвих обставинах	Протягом року	Вараський центр соціальних служб та послуг	18 000,0	6 000,0 (600 осіб x 10 000 грн)	6 000,0 (600 осіб x 10 000 грн)	6 000,0 (600 осіб x 10 000 грн)
12	Надання соціальних гарантій шляхом здійснення відшкодування компенсаційних	Протягом року	Департамент соціального захисту та	25 278,6	8 139,3	8 139,3	9 000,0

	виплат за пільговий проїзд окремих категорій громадян, які мають на це право, автомобільним транспортом загального користування за міськими маршрутами: маршрутом №6 Собор - Залізнична станція, маршрутом №7 Автовокзал –Реабілітаційний центр –Автовокзал, маршрутом №8 Хлібозавод - Ліцей №4 - мкр-н Ювілейний,11 – Автовокзал - Хлібозавод, маршрутом №9 Благоустрій – Журавлина - вул. Набережна - Благоустрій та приміським маршрутом Вараш АС – Дачні ділянки		гідності				
13	Надання соціальних гарантій особам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи 1 та 2 категорії шляхом здійснення відшкодування проїзду міжміським транспортом один раз на рік до будь-якого пункту України та в зворотному напрямі	Протягом року	Департамент соціального захисту та гідності	750,0	250,0	250,0	250,0
14	Надання пільг окремим категоріям громадян з послуг зв'язку	Протягом року	Департамент соціального захисту та гідності	83,0	30,0	28,0	25,0
15	Забезпечення санаторно-курортними путівками осіб з інвалідністю внаслідок війни, учасників бойових дій, учасників війни та членів сімей загиблих військовослужбовців, які перебувають на обліку в Департаменті соціального захисту та гідності для забезпечення санаторно-курортною путівкою	Протягом року	Департамент соціального захисту та гідності	288,0	90,0 (6 осіб x 15 000 грн)	96,0 (6 осіб x 16 000 грн)	102,0 (6 осіб x 17 000 грн)
16	Надання одноразової матеріальної допомоги учасникам АТО, учасникам заходів із забезпечення національної безпеки і оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави	Протягом року	Департамент соціального захисту та гідності	9 000,0	3000,0 (600 осіб x 5000 грн)	3000,0 (600 осіб x 5000 грн)	3000,0 (600 осіб x 5000 грн)
17	Надання одноразової грошової допомоги членам сімей загиблих (померлих) військовослужбовців, які брали безпосередню участь у збройному конфлікті внаслідок військової агресії РФ проти України на виготовлення та встановлення надгробних пам'ятників	Протягом року	Департамент соціального захисту та гідності	6 750,0	2 250,0 (50 осіб x 45 000 грн)	2 250,0 (50 осіб x 45 000 грн)	2 250,0 (50 осіб x 45 000 грн)

18	Надання соціальних гарантій шляхом здійснення відшкодування компенсаційних виплат за пільговий проїзд окремих категорій громадян у приміському залізничному транспорті	Протягом року	Департамент соціального захисту та гідності	120,0	40,0	40,0	40,0
19	Надання одноразової матеріальної допомоги при народженні двійні, трійні і більше дітей одному з батьків	Протягом року	Департамент соціального захисту та гідності	1 125,0	375,0	375,0	375,0
20	Відшкодування витрат на безоплатне поховання військовослужбовців, які були призвані на військову службу до Збройних сил України, інших військових формувань України і загинули (померли) під час виконання заходів із забезпечення захисту та оборони суверенітету, територіальної цілісності України, яким не встановлено статус учасника бойових дій	Протягом року	Вараський центр соціальних служб та послуг	3 690,0	1 230,0	1 230,0	1 230,0
21	Забезпечення послугами оздоровлення та відпочинку дітей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, дітей з інвалідністю, які потребують спеціальних умов для оздоровлення, шляхом компенсації вартості путівок санаторно-курортним закладам та закладам відпочинку через безготівкове перерахування коштів	Протягом року	Департамент соціального захисту та гідності	780,5	250,5	265,0	265,0
22	Видатки на співфінансування обласного бюджету за надання соціальних послуг стаціонарного догляду мешканцям Вараської міської територіальної громади, які перебувають в інтернатних закладах Рівненської області	Протягом року	Департамент соціального захисту та гідності/ Департамент соціальної політики Рівненської ОДА	3 011,4	1 003,8	1 003,8	1 003,8
23	Придбання електронних карток для безоплатного забезпечення громадян, які згідно чинного законодавства мають пільги при користуванні міським та приміським пасажирським автомобільним транспортом загального користування	Протягом року	Департамент соціального захисту та гідності	2 140,0	1 700,0	220,0	220,0

24	Придбання квітів для привітання матерів-героїнь	Протягом року	Департамент соціального захисту та гідності	30,0	10,0	10,0	10,0
ВСЬОГО				79 284,5	27 114,6	25 653,1	26 516,8

Очікувані результати виконання програми соціальної допомоги та підтримки мешканців Вараської міської територіальної громади на 2024-2026 роки

Таблиця 2

№ з/п	Найменування завдання, заходу	Найменування показників виконання завдання	Одиниця виміру	Значення показника			
				Всього	в тому числі за роками		
					2024	2025	2026
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Надання одноразової матеріальної допомоги учасникам ліквідації аварії на ЧАЕС 1,2,3 категорії, евакуйованим із зони відчуження 2 категорії, потерпілим 1 категорії та дітям з інвалідністю, інвалідність яких пов'язана з наслідками аварії на Чорнобильській АЕС	Учасники ліквідації аварії на ЧАЕС 1,2,3 категорії, евакуйовані із зони відчуження 2 категорії, потерпілі 1 категорії та діти з інвалідністю, інвалідність яких пов'язана з наслідками аварії на Чорнобильській АЕС	Осіб	4 800	1 600	1 600	1 600
2	Надання одноразової матеріальної допомоги учасникам війни, учасникам бойових дій, особам з інвалідністю внаслідок війни, сім'ям загиблих військовослужбовців, реабілітованим громадянам та членам їх сімей, які були примусово переселені	Учасники війни, учасники бойових дій, особи з інвалідністю внаслідок війни, сім'ї загиблих військовослужбовців, реабілітовані громадяни, члени сімей реабілітованих громадян, які були примусово переселені	Осіб	3 000	1 000	1 000	1 000
3	Надання одноразової матеріальної допомоги громадянам, яким виповнилося 90 і більше років	Громадяни похилого віку	Осіб	255	85	85	85
4	Надання одноразової матеріальної допомоги особам, відзначених Почесною відзнакою до 65-ї річниці утворення УПА	Особи нагороджені Почесною відзнакою до 65-ї річниці утворення УПА	Осіб	3	1	1	1
5	Надання одноразової матеріальної допомоги самотнім та малозабезпеченим непрацездатним особам з інвалідністю, які перебувають на обліку в Вараському центрі соціальних служб та послуг	Одинокі та малозабезпечені особи з інвалідністю	Осіб	750	250	250	250
6	Надання одноразової матеріальної допомоги учасникам ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС	Учасники ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС	Осіб	1 845	615	615	615
7	Надання допомоги на поховання згідно з чинним законодавством	Громадяни, у випадку смерті родичів	Осіб	165	55	55	55
8	Фінансова допомога громадській організації «Кузнецовська міська організація ветеранів України»	Ветерани війни та праці, репресовані особи	Осіб	9 000	3 000	3 000	3 000
9	Фінансова допомога громадській організації «Кузнецовська міська організація Української спілки ветеранів Афганістану»	Ветерани Афганістану	Осіб	450	150	150	150
10	Фінансова допомога громадській організації «Ветеранська	Учасники антитерористичної операції та	Осіб	630	210	210	210

	спілка учасників АТО та захисників Вітчизни»	особи, які здійснювали заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях					
11	Надання адресної матеріальної допомоги мешканцям Вараської міської територіальної громади, які опинились у скрутних життєвих обставинах	Мешканці Вараської міської територіальної громади	Осіб	1 800	600	600	600
12	Надання соціальних гарантій шляхом здійснення відшкодування компенсаційних виплат за пільговий проїзд окремих категорій громадян, які мають на це право, автомобільним транспортом загального користування за міськими маршрутами: маршрутом №6 Собор - Залізнична станція, маршрутом №7 Автовокзал – Реабілітаційний центр – Автовокзал, маршрутом №8 Хлібозавод – Ліцей №4 - мкр-н Ювілейний, 11 - Автовокзал-Хлібозавод, маршрутом №9 Благоустрій – Журавлина - вул. Набережна - Благоустрій та приміським маршрутом Вараш АС – Дачні ділянки	Пенсіонери за віком, ветерани військової служби, ветерани органів внутрішніх справ, ветерани державної пожежної охорони, ветерани служби цивільного захисту, ветерани Держспецзв'язку України, ветерани державної кримінально-виконавчої служби, особи з інвалідністю внаслідок війни, учасники бойових дій, учасники ліквідації аварії на ЧАЕС II категорії, потерпілі від аварії на ЧАЕС I категорії, діти з інвалідністю, інвалідність яких пов'язана з наслідками Чорнобильської катастрофи, особи з інвалідністю I, II та III групи, діти з інвалідністю та особи, які супроводжують осіб з інвалідністю I групи або дітей з інвалідністю (не більше однієї особи, яка супроводжує) реабілітовані громадяни, які стали особами з інвалідністю внаслідок репресій або є пенсіонерами, діти з багатодітних сімей, діти шкільного віку (в навчальний період)	Осіб	39600	13200	13200	13200
13	Надання соціальних гарантій особам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи 1 та 2 категорії шляхом здійснення відшкодування проїзду міжміським транспортом один раз на рік до будь-якого пункту України та в зворотному напрямі	Особи, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи 1 та 2 категорії	Осіб	1 200	400	400	400
14	Надання пільг окремим категоріям громадян з послуг зв'язку	Ветерани військової служби, ветерани органів внутрішніх справ, ветерани державної пожежної охорони, ветерани служби цивільного захисту, ветерани Держспецзв'язку України, ветерани державної кримінально-виконавчої служби, особи з інвалідністю	Осіб	1080	408	360	312

		внаслідок війни, учасники бойових дій, учасники війни, члени сімей загиблих ветеранів війни, учасники ліквідації аварії на ЧАЕС II категорії, потерпілі від аварії на ЧАЕС I категорії, діти з інвалідністю, інвалідність яких пов'язана з наслідками Чорнобильської катастрофи, дружина (чоловік) опікун дітей померлого громадянина смерть якого пов'язана з Чорнобильською катастрофою, реабілітовані громадяни, які стали особами з інвалідністю внаслідок репресій або є пенсіонерами, багатодітні сім'ї					
15	Забезпечення санаторно-курортними путівками осіб з інвалідністю внаслідок війни, учасників бойових дій, учасників війни та членів сімей загиблих військовослужбовців, які перебувають на обліку в управлінні праці та соціального захисту населення для забезпечення санаторно-курортною путівкою	Особи з інвалідністю внаслідок війни, учасники бойових дій, учасники війни та члени сімей загиблих військовослужбовців	Осіб	18	6	6	6
16	Надання одноразової матеріальної допомоги учасникам АТО, учасникам заходів із забезпечення національної безпеки і оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави	Учасники антитерористичної операції та особи, які здійснювали заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України	Осіб	1 800	600	600	600
17	Надання одноразової грошової допомоги членам сімей загиблих (померлих) військовослужбовців, які брали безпосередню участь у збройному конфлікті внаслідок військової агресії рф проти України на виготовлення та встановлення надгробних пам'ятників	Члени сімей загиблих (померлих) військовослужбовців, які брали безпосередню участь у збройному конфлікті внаслідок військової агресії рф проти України	Осіб	150	50	50	50
18	Надання соціальних гарантій шляхом здійснення відшкодування компенсаційних виплат за пільговий проїзд окремих категорій громадян у приміському залізничному	Пенсіонери за віком, ветерани військової служби, ветерани органів внутрішніх справ, ветерани державної пожежної охорони,	Осіб	2700	900	900	900

	транспорті	ветерани служби цивільного захисту, ветерани Держспецзв'язку України, ветерани державної кримінально-виконавчої служби, особи з інвалідністю внаслідок війни, учасники бойових дій, учасники ліквідації аварії на ЧАЕС II категорії, потерпілі від аварії на ЧАЕС I категорії, діти з інвалідністю, інвалідність яких пов'язана з наслідками Чорнобильської катастрофи, особи з інвалідністю I, II та III групи, діти з інвалідністю та особи, які супроводжують осіб з інвалідністю I групи або дітей з інвалідністю (не більше однієї особи, яка супроводжує) реабілітовані громадяни, які стали особами з інвалідністю внаслідок репресій або є пенсіонерами, діти з багатодітних сімей					
19	Надання одноразової матеріальної допомоги при народженні двійні, трійні і більше дітей одному з батьків	Одному з батьків, в яких народилася двійня, трійня і більше дітей, місце проживання яких зареєстровано у Вараській міській територіальній громаді не менше 12 місяців до дня народження дітей	Осіб	45	15	15	15
20	Відшкодування витрат на безоплатне поховання військовослужбовців, які були призвані на військову службу до Збройних сил України, інших військових формувань України і загинули (померли) під час виконання заходів із забезпечення захисту та оборони суверенітету, територіальної цілісності України, яким не встановлено статус учасника бойових дій	Особа, яка здійснила безоплатне поховання військовослужбовців, які були призвані на військову службу до збройних сил України, інших військових формувань України і загинули (померли) під час виконання заходів із забезпечення захисту та оборони суверенітету, територіальної цілісності України, яким не встановлено статус учасника бойових дій, які були зареєстровано у Вараській міській територіальній громаді	Осіб	300	100	100	100

21	Забезпечення послугами оздоровлення та відпочинку дітей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, дітей з інвалідністю, які потребують спеціальних умов для оздоровлення, шляхом компенсації вартості путівок санаторно-курортним закладам та закладам відпочинку через безготівкове перерахування коштів	Діти, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки; діти, які мають особливі фізичні та психічні потреби та не можуть перебувати у закладах оздоровлення та відпочинку самостійно, потребують індивідуального догляду та створення спеціальних умов для оздоровлення, в супроводі одного з батьків (усиновителів, опікунів, піклувальників)	Осіб	450	150	150	150
22	Видатки на співфінансування обласного бюджету за надання соціальних послуг стаціонарного догляду мешканцям Вараської міської територіальної громади, які перебувають в інтернатних закладах Рівненської області	Громади, які потрапили у складні життєві обставини, не можуть вести самостійний спосіб життя через похилий вік, фізичні та розумові вади, психічні захворювання або інші хвороби	Осіб	51	17	17	17
23	Придбання електронних карток для безоплатного забезпечення громадян, які згідно чинного законодавства мають пільги при користуванні міським та приміським пасажирським автомобільним транспортом загального користування	Пенсіонери за віком, ветерани військової служби, ветерани органів внутрішніх справ, ветерани державної пожежної охорони, ветерани служби цивільного захисту, ветерани Держспецзв'язку України, ветерани державної кримінально-виконавчої служби, особи з інвалідністю внаслідок війни, учасники бойових дій, учасники ліквідації аварії на ЧАЕС II категорії, потерпілі від аварії на ЧАЕС I категорії, діти з інвалідністю, інвалідність яких пов'язана з наслідками Чорнобильської катастрофи, особи з інвалідністю I, II та III групи, діти з інвалідністю та особи, які супроводжують осіб з інвалідністю I групи або дітей з інвалідністю (не більше однієї особи, яка супроводжує) реабілітовані громадяни, які стали особами з інвалідністю внаслідок репресій або є пенсіонерами, діти з багатодітних сімей	Осіб	11 800	9 400	1 200	1 200
24	Придбання квітів для привітання матерів-героїнь	Матері-героїні, які отримали статус	Осіб	60	20	20	20

Ресурсне забезпечення програми соціальної допомоги та підтримки мешканців Вараської міської територіальної громади на 2024-2026 роки

Таблиця 3

Обсяг коштів, які пропонується залучити на виконання Програми	Етапи виконання Програми			Усього витрат на виконання Програми (тис. грн.)
	2024 рік	2025 рік	2026 рік	
1	2	3	4	5
Обсяг ресурсів, всього, в тому числі	27 114,6	25 653,1	26 516,8	79 284,5
Місцевий бюджет	27 114,6	25 653,1	26 516,8	79 284,5
інші бюджетні кошти (розшифрувати)	По факту надходжень			
кошти не бюджетних джерел	По факту надходжень			

5. Напрями діяльності та заходи програми соціальної допомоги та підтримки мешканців Вараської міської територіальної громади на 2024-2026 роки

Таблиця 4

№ з/п	Назва напрямку діяльності (пріоритетні завдання)	Перелік заходів Програми	Строк виконання заходу	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), тис. грн.				Очікуваний результат
						Всього	в тому числі за роками			
							2024	2025	2026	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Відзначення Дня Чорнобильської трагедії (26 квітня)	Надання одноразової матеріальної допомоги учасникам ліквідації аварії на ЧАЕС 1,2,3 категорії, евакуйованим із зони відчуження 2 категорії, потерпілим 1 категорії та дітям з інвалідністю, інвалідність яких пов'язана з наслідками аварії на Чорнобильській АЕС	Квітень	Департамент соціального захисту та гідності	Місцевий бюджет	2 400,0	800,0	800,0	800,0	Покращення матеріального стану учасників ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС, евакуйованих із зони відчуження 2 категорії, потерпілих 1 категорії та дітей з інвалідністю, інвалідність яких пов'язана з наслідками аварії на Чорнобильській АЕС
2	Відзначення Дня Незалежності України	Надання одноразової матеріальної допомоги учасникам війни, учасникам бойових дій, які отримують пенсію, особам з інвалідністю внаслідок війни, сім'ям загиблих військовослужбовців, реабілітованим громадянам та членам їх сімей, які були примусово переселені	Серпень	Департамент соціального захисту та гідності	Місцевий бюджет	3 000,0	1000,0	1000,0	1000,0	Покращення матеріального стану ветеранів війни, а саме: учасників війни, учасників бойових дій, осіб з інвалідністю внаслідок війни, сімей загиблих військовослужбовців, реабілітованих громадян та членів їх сімей, які були примусово переселені

3	Відзначення Міжнародного дня людей похилого віку	Надання одноразової матеріальної допомоги громадянам, яким виповнилося 90 і більше років	Вересень	Департамент соціального захисту та гідності	Місцевий бюджет	76,5	25,5	25,5	25,5	Покращення матеріального стану людей похилого віку
4	Відзначення річниці утворення Української повстанської армії	Надання одноразової матеріальної допомоги особам, відзначених Почесною відзнакою до 65-ї річниці утворення УПА	Жовтень	Департамент соціального захисту та гідності	Місцевий бюджет	1,5	0,5	0,5	0,5	Вшанування осіб, нагороджених Почесною відзнакою до 65-ї річниці утворення УПА
5	Відзначення Міжнародного дня людей з особливими потребами	Надання одноразової матеріальної допомоги самотнім та малозабезпеченим непрацездатним особам з інвалідністю, які перебувають на обліку у Вараському центрі соціальних служб та послуг	Грудень	Вараський центр соціальних служб та послуг	Місцевий бюджет	750,0	250,0	250,0	250,0	Покращення матеріального стану самотніх непрацездатних осіб з інвалідністю
6	Відзначення Дня вшанування учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС	Надання одноразової матеріальної допомоги учасникам ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС 1 категорії	Грудень	Департамент соціального захисту та гідності	Місцевий бюджет	225,0	75,0	75,0	75,0	Вшанування учасників ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС, покращення їх матеріального становища
		Надання одноразової матеріальної допомоги учасникам ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС 2 та 3 категорії				810,0	270,0	270,0	270,0	
7	Розв'язання проблемних питань незахищених верств населення	Надання допомоги на поховання згідно з чинним законодавством	Протягом року	Вараський центр соціальних служб та послуг	Місцевий бюджет	660,0	220,0	220,0	220,0	Покращення матеріального стану громадян

8	Створення умов для ефективної роботи Кузнецовської міської організації ветеранів України	Фінансова допомога громадській організації «Кузнецовська міська організація ветеранів України»	Протягом року	Департамент соціального захисту та гідності	Місцевий бюджет	150,0	50,0	50,0	50,0	Покращення умов функціонування Кузнецовської міської організації ветеранів України
9	Створення умов для ефективної роботи Кузнецовської міської організації Української спілки ветеранів Афганістану	Фінансова допомога громадській організації «Кузнецовська міська організація Української спілки ветеранів Афганістану»	Протягом року	Департамент соціального захисту та гідності	Місцевий бюджет	60,0	20,0	20,0	20,0	Покращення умов функціонування міської організації ветеранів Афганістану
10	Створення умов для ефективної роботи учасникам громадської організації «Ветеранська спілка учасників АТО та захисників Вітчизни»	Фінансова допомога громадській організації «Ветеранська спілка учасників АТО та захисників Вітчизни».	Протягом року	Департамент соціального захисту та гідності	Місцевий бюджет	105,0	35,0	35,0	35,0	Покращення умов функціонування «Громадської організації «Ветеранська спілка учасників АТО та захисників Вітчизни»
11	Матеріальна підтримка мешканців Вараської міської територіальної громади, які опинились у скрутних життєвих обставинах	Надання адресної матеріальної допомоги мешканцям Вараської міської територіальної громади, які опинились у скрутних життєвих обставинах	Протягом року	Вараський центр соціальних служб та послуг	Місцевий бюджет	18 000,0	6 000,0	6 000,0	6 000,0	Покращення матеріального стану громадян, які опинились в скрутних життєвих обставинах
12	Надання соціальних гарантій шляхом відшкодування за безкоштовний проїзд окремих категорій громадян, які мають на	Надання соціальних гарантій шляхом здійснення відшкодування компенсаційних виплат за пільговий проїзд окремих категорій громадян, які	Протягом року	Департамент соціального захисту та гідності	Місцевий бюджет	25 278,6	8 139,3	8 139,3	9 000,0	Забезпечення права громадян на надання пільг, передбачених чинним законодавством

	це право, автомобільним транспортом загального користування на міських та приміських маршрутах	мають на це право, автомобільним транспортом загального користування за міськими маршрутами: маршрутом №6 Собор - Залізнична станція, маршрутом №7 Автовокзал – Реабілітаційний центр – Автовокзал, маршрутом №8 Хлібозавод - Ліцей №4 - мкр-н Ювілейний, 11 - Автовокзал-Хлібозавод, маршрутом №9 Благоустрій – Журавлина - вул. Набережна - Благоустрій та приміським маршрутом Вараш АС – Дачні ділянки								
13	Здійснення відшкодування проїзду міжміським транспортом один раз на рік до будь-якого пункту України та в зворотному напрямі	Надання соціальних гарантій особам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи 1 та 2 категорії шляхом здійснення відшкодування проїзду міжміським транспортом один раз на рік до будь-якого пункту України та в зворотному напрямі	Протягом року	Департамент соціального захисту та гідності	Місцевий бюджет	750,0	250,0	250,0	250,0	Забезпечення права громадян на соціальні гарантії, передбачені чинним законодавством
14	Здійснення відшкодування за надані громадянам пільги з послуг зв'язку	Надання пільг окремим категоріям громадян з послуг зв'язку	Протягом року	Департамент соціального захисту та гідності	Місцевий бюджет	83,0	30,0	28,0	25,0	Забезпечення права громадян на надання пільг, передбачених чинним законодавством
15	Надання путівки на санаторно-курортне лікування	Забезпечення санаторно-курортним лікуванням осіб з інвалідністю внаслідок війни, учасників бойових дій, учасників	Протягом року	Департамент соціального захисту та гідності	Місцевий бюджет	288,0	90,0	96,0	102,0	Забезпечення громадян санаторно-курортним лікуванням

		війни та членів сімей загиблих військовослужбовців, які перебувають на обліку в департаменті соціального захисту та гідності для забезпечення санаторно-курортною путівкою								
16	Надання одноразової матеріальної допомоги учасникам АТО, учасникам заходів із забезпечення національної безпеки і оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави	Надання одноразової матеріальної допомоги учасникам АТО, учасникам заходів із забезпечення національної безпеки і оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави	Протягом року	Департамент соціального захисту та гідності	Місцевий бюджет	9 000,0	3 000,0	3 000,0	3000,0	Покращення матеріального стану учасників антитерористичної операції та осіб, які здійснювали заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України

17	Надання одноразової грошової допомоги членам сімей загиблих (померлих) військовослужбовців, які брали безпосередню участь у збройному конфлікті внаслідок військової агресії рф проти України на виготовлення та встановлення надгробних пам'ятників	Надання одноразової грошової допомоги членам сімей загиблих (померлих) військовослужбовців, які брали безпосередню участь у збройному конфлікті внаслідок військової агресії рф проти України на виготовлення та встановлення надгробних пам'ятників	Протягом року	Департамент соціального захисту та гідності	Місцевий бюджет	6 750,0	2 250,0	2 250,0	2 250,0	Покращення матеріального стану членів сімей загиблих (військовослужбовців, які брали безпосередню участь у збройному конфлікті внаслідок військової агресії рф проти України
18	Надання соціальних гарантій шляхом здійснення відшкодування компенсаційних виплат за пільговий проїзд окремих категорій громадян у приміському залізничному транспорті	Надання соціальних гарантій шляхом здійснення відшкодування компенсаційних виплат за пільговий проїзд окремих категорій громадян у приміському залізничному транспорті	Протягом року	Департамент соціального захисту та гідності	Місцевий бюджет	120,0	40,0	40,0	40,0	Забезпечення права громадян на надання пільг, передбачених чинним законодавством
19	Надання одноразової матеріальної допомоги при народженні двійні, трійні і більше дітей одному з батьків	Надання одноразової матеріальної допомоги при народженні двійні, трійні і більше дітей одному з батьків, місце проживання яких зареєстровано у Вараській міській територіальній громаді не менше 12 місяців до дня народження дітей	Протягом року	Департамент соціального захисту та гідності	Місцевий бюджет	1 125,0	375,0	375,0	375,0	Забезпечення необхідних умов для ефективного здійснення соціального захисту громадян, сприяння сім'ям, надання матеріальної підтримки мешканцям Вараської міської територіальній громаді при народженні двійні, трійні і більше дітей одному з батьків, створення умов безпечного

										материнства, удосконалення планування сім'ї, збереження репродуктивного здоров'я населення, покращання демографічних процесів у Вараській міській територіальній громаді
20	Відшкодування витрат на безоплатне поховання військовослужбовців, які були призвані на військову службу до Збройних сил України, інших військових формувань України і загинули (померли) під час виконання заходів із забезпечення захисту та оборони суверенітету, територіальної цілісності України, яким не встановлено статус учасника бойових дій	Відшкодування витрат на безоплатне поховання військовослужбовців, які були призвані на військову службу до збройних сил України, інших військових формувань України і загинули (померли) під час виконання заходів із забезпечення захисту та оборони суверенітету, територіальної цілісності України, яким не встановлено статус учасника бойових дій	Протягом року	Вараський центр соціальних служб та послуг	Місцевий бюджет	3 690,0	1 230,0	1 230,0	1 230,0	Зменшення фінансового навантаження на сім'ї загиблих військовослужбовців, які призвані на військову службу до збройних сил України та інших військових формувань України і загинули під час виконання захисту та оборони суверенітету та територіальної цілісності України та членів їх сімей, та яким не встановлено статус учасника бойових дій
21	Забезпечення послугами оздоровлення та відпочинку дітей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, дітей з інвалідністю, які потребують спеціальних умов для оздоровлення,	Забезпечення послугами оздоровлення та відпочинку дітей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, дітей з інвалідністю, які потребують спеціальних умов для оздоровлення,	Протягом року	Департамент соціального захисту та гідності	Місцевий бюджет	780,5	250,5	265,0	265,0	Підвищити рівень охоплення дітей послугами з оздоровлення та відпочинку насамперед тих, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки. Забезпечити у дитячих

	шляхом компенсації вартості путівок санаторно-курортним закладам та закладам відпочинку через безготівкове перерахування коштів	шляхом компенсації вартості путівок санаторно-курортним закладам та закладам відпочинку через безготівкове перерахування коштів								зкладах оздоровлення та відпочинку, санаторіях оптимальні умови для відновлення та зміцнення здоров'я дітей, в тому числі тих, які потребують особливих умов для оздоровлення
22	Співфінансування обласного бюджету за надання соціальних послуг стаціонарного догляду мешканцям Вараської міської територіальної громади, які перебувають в інтернатних закладах Рівненської області	Видатки на співфінансування обласного бюджету за надання соціальних послуг стаціонарного догляду мешканцям Вараської міської територіальної громади, які перебувають в інтернатних закладах Рівненської області	Протягом року	Департамент соціального захисту та гідності/Департамент соціальної політики Рівненської ОДА	Місцевий бюджет	3011,4	1003,8	1003,8	1003,8	Забезпечення соціальними послугами стаціонарного догляду в інтернатних закладах Рівненської області з наданням місця для проживання, всебічної підтримки, захисту та безпеки мешканцям Вараської міської територіальної громади, які потрапили у складні життєві обставини, не можуть вести самостійний спосіб життя через похилий вік, фізичні та розумові вади, психічні захворювання або інші хвороби
23	Видатки на придбання електронних карток	Придбання електронних карток для безоплатного забезпечення громадян, які згідно чинного законодавства мають пільги при користуванні міським та приміським пасажирським автомобільним	Протягом року	Департамент соціального захисту та гідності	Місцевий бюджет	2 140,0	1 700,0	220,0	220,0	Забезпечення права громадян на надання пільг, передбачених чинним законодавством, поліпшення якості надання послуг із пасажирських перевезень

		транспортом загального користування								
24	Видатки на придбання квітів для привітання матерів-героїнь	Придбання квітів для привітання матерів-героїнь	Протягом року	Департамент соціального захисту та гідності	Місцевий бюджет	30,0	10,0	10,0	10,0	Привітання матерів-героїнь
ВСЬОГО						79 284,5	27 114,6	25 653,1	26 516,8	

6. Координація та контроль за ходом виконання Програми

Координацію дій з виконання заходів Програми здійснює Департамент соціального захисту та гідності виконавчого комітету Вараської міської ради.

Контроль за ходом виконання Програми здійснює заступник міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради відповідно до розподілу функціональних обов'язків.

Контроль за цільовим та ефективним використанням бюджетних коштів здійснює головний розпорядник коштів – Департамент соціального захисту та гідності виконавчого комітету Вараської міської ради, постійна комісія з питань бюджету, фінансів, економічного розвитку та інвестиційної політики (бюджетна), постійна комісія з питань соціального захисту та охорони здоров'я (соціальна).

Виконавці заходів Програми щорічно до 15 січня подають в Департамент соціального захисту та гідності виконавчого комітету Вараської міської ради інформацію про результати виконання заходів Програми.

Департамент соціального захисту та гідності виконавчого комітету Вараської міської ради готує щорічний звіт про результати виконання Програми та подає його до 20 січня на розгляд управлінню економіки та розвитку громади виконавчого комітету Вараської міської ради та постійних комісій: з питань соціального захисту та охорони здоров'я (соціальна); з питань бюджету, фінансів, економічного розвитку та інвестиційної політики (бюджетна) з метою визначення ефективності виконання заходів Програми.

